

Tisk a informace

Tribunál Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 107/19
V Lucemburku dne 10. září 2019

Rozsudek ve věci T-883/16
Polsko v. Komise

Tribunál zrušil rozhodnutí Komise, kterým se schvaluje změna režimu výjimky v rámci provozování plynovodu OPAL

Toto rozhodnutí bylo přijato v rozporu se zásadou energetické solidarity

Plynovod Ostseepipeline-Anbindungsleitung (OPAL) je pozemní částí plynovodu Nord Stream 1 na západě. Jeho vstupní bod se nachází v Německu, jeho výstupní bod pak v České republice. V roce 2009 uvědomila Bundesnetzagentur (BNetzA, německá agentura pro sítě) Komisi o dvou rozhodnutích, kterými bylo vyloučeno použití pravidel pro přístup třetích osob a sazebních pravidel stanovených ve směrnici 2003/55¹ na přeshraniční přepravní kapacity projektu plynovodu OPAL. Tato rozhodnutí se týkala podílů držených dvěma vlastníky plynovodu². V témže roce přijala Komise rozhodnutí, kterým agenturu BNetzA vyzvala, aby svá rozhodnutí změnila s tím, že doplní některé podmínky³. Podle těchto podmínek si mimo jiné podnik v dominantním postavení, jakým je například Gazprom, mohl rezervovat nejvýše 50 % přeshraniční přepravní kapacity plynovodu OPAL, ledaže z tohoto plynovodu uvolní na trh plyn v objemu 3 miliardy m³ za rok („program uvolňování plynu“). Na základě těchto tří rozhodnutí z roku 2009 byly kapacity plynovodu OPAL vyňaty z působnosti pravidel o regulovaném přístupu třetích osob a sazebních pravidel na základě směrnice 2003/55.

Plynovod OPAL byl uveden do provozu v roce 2011 a jeho kapacita činí v jeho severní části přibližně 36,5 miliard m³ za rok. Naproti tomu jeho jižní – přeshraniční – část má kapacitu 32 miliard m³ za rok. Rozdíl ve výši 4,5 miliard m³ za rok byl určen k prodeji v obchodní zóně Gaspool, která zahrnuje sever a východ Německa.

Stávající technické řešení plynovodu OPAL umožňuje dodávky zemního plynu ve vstupním bodě plynovodu pouze plynovodem Nord Stream 1, jež užívá skupina Gazprom k přepravě plynu z ruských nalezišť. Vzhledem k tomu, že skupina Gazprom nezahájila program uvolňování plynu, jak bylo stanoveno v původním rozhodnutí, bylo využíváno pouze 50 % přepravní kapacity plynovodu OPAL.

V roce 2016 oznámila BNetzA Komisi na základě směrnice 2009/73⁴ a v návaznosti na žádost podanou skupinou Gazprom svůj záměr změnit některá ustanovení o výjimce přiznané v roce 2009 stran části plynovodu OPAL provozované společností OGT. Tato změna v zásadě spočívala v nahrazení omezení kapacit, jež mohou být rezervovány podniky v dominantním postavení, stanoveného na základě rozhodnutí Komise z roku 2009, povinností společnosti OGT nabídnout v aukci nejméně 50 % kapacity, kterou disponuje, tj. přibližně 12,3 miliard m³ za rok, z toho přibližně 11 miliard m³ za rok ve formě dynamicky přidělitelných pevných kapacit (feste dynamisch zuordenbare Kapazitäten, DZK) a přibližně 1,4 miliard m³ za rok ve formě volně přidělitelných

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/55/ES ze dne 26. června 2003 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 98/30/ES (Úř. věst. 2003, L 176, s. 57).

² Plynovod OPAL je totiž vlastněn společností WIGA Transport Beteiligungs-GmbH & Co. (dále jen „WIGA“), který drží 80% podíl na uvedeném plynovodu, a společností E.ON Ruhrgas AG, která na něm drží 20% podíl. WIGA je společně kontrolována společnostmi OAO Gazprom a BASF SE. Společností provozující část plynovodu OPAL ve vlastnictví společnosti WIGA je společnost OPAL Gastransporth GmbH & Co. KG (dále jen „OGT“).

³ Rozhodnutí C(2009) 4694 ze dne 12. června 2009 (dále jen „původní rozhodnutí“).

⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 2003/55 (Úř. věst. 2009, L 211, s. 94).

pevných kapacit (feste frei zuordenbare Kapazitäten, FZK) ve výstupním bodě plynovodu OPAL. V případě, že by poptávka po kapacitách FZK v následujících dvou letech překročila původní nabídku o 1,38 miliard m³ za rok, byla by OGT za určitých podmínek povinna navýšit nabídku takovýchto kapacit až do částky přibližně 3 miliard m³ za rok.

Dne 28. října 2016 schválila Komise změny režimu výjimky, jež plánovala agentura BNetzA, s výhradou některých změn⁵. Agentura BNetzA tak změnila výjimku udělenou jejím rozhodnutím z roku 2009 ohledně podílu plynovodu OPAL využívaného společnostmi OGT a uzavřela s touto společností veřejnoprávní smlouvu.

Polsko⁶, majíc za to, že rozhodnutí Komise je mimo jiné v rozporu se zásadami energetické bezpečnosti a energetické solidarity, navrhlo, aby Tribunál Evropské unie zrušil rozhodnutí z roku 2016⁷. Podle tohoto členského státu je udělením nové výjimky týkající se plynovodu OPAL ohrožena bezpečnost dodávek plynu do Unie, zejména pak do střední Evropy.

Tribunál rozsudkem vydaným dnešního dne nejprve zamítl argument přednesený Polskem, že rozhodnutím z roku 2016 byla udělena nová výjimka z přístupu třetích osob. Tribunál v této souvislosti mimo jiné uvedl, že Komise neschválila zavedení nové výjimky, nýbrž změnu stávající výjimky.

Tribunál se následně zabýval argumentem Polska, že je rozhodnutí z roku 2016 v rozporu se zásadou energetické solidarity⁸, neboť společnostmi Gazprom a subjektům skupiny Gazprom umožňuje přesměrovávat na unijním trhu další objemy plynu plným využíváním kapacit plynovodu Nord Stream 1. S ohledem na absenci značného nárůstu poptávky po zemním plynu ve střední Evropě to podle Polské republiky má jediný možný následek, a sice že budou ovlivněny podmínky poskytování a využívání služeb přepravy prostřednictvím jiných plynovodů, jež konkurují plynovodu OPAL. Tribunál v této souvislosti poznamenal, že tato zásada s sebou nese nejen povinnosti vzájemné pomoci v případě, že se členský stát například v důsledku živelní pohromy nebo teroristického činu ocitne v kritické situaci nebo ve stavu nouze, pokud jde o dodávky plynu, ale také že Unie a členské státy musí v rámci výkonu svých pravomocí v oblasti energetické politiky vynaložit úsilí k tomu, aby nepřijímaly opatření, jimiž by mohly být dotčeny zájmy Unie nebo ostatních členských států, pokud jde o bezpečnost dodávek, jejich ekonomickou a politickou životaschopnost a diverzifikaci zdrojů dodávek nebo dodávek, aby fakticky projevily svou provázanost a solidaritu.

Tribunál upřesnil, že naplňování zásady energetické solidarity neznamena, že unijní politika v oblasti energetiky nemůže mít v žádném případě negativní dopady na konkrétní zájmy určitého členského státu v energetické oblasti. Unijní orgány a členské státy jsou nicméně povinny v rámci provádění této politiky přihlížet jak k zájmům Unie, tak k zájmům jednotlivých členských států, a v případě konfliktů uvést tyto zájmy do rovnováhy. Komise tudíž byla v rámci rozhodnutí z roku 2016 povinna posoudit, zda změna režimu provozování plynovodu OPAL navržená agenturou BNetzA mohla mít dopad na zájmy ostatních členských států v oblasti energetiky, a bylo-li by tomu tak, uvést tyto zájmy do rovnováhy se zájmem, jež má na této změně Německo, popřípadě Unie.

Tribunál konstatoval, že zásada solidarity není v rozhodnutí z roku 2016 zmíněna a že z tohoto rozhodnutí není patrné, že by se Komise touto zásadou skutečně zabývala. Jak přezkum provedený v původním rozhodnutí, tak další přezkum v rozhodnutí z roku 2016 se totiž týkají pouze účinku uvedení do provozu a zvýšení skutečně využívané kapacity plynovodu OPAL na bezpečnost dodávek v Unii v obecné rovině. Komise mimo jiné uvedla, že dostupnost dodatečných přepravních kapacit na německo-české hranici má přínos pro všechny regiony přístupné z tohoto místa pomocí stávající nebo budoucí infrastruktury, a dále uvedla, že dodatečná kapacita neumožňuje plně nahrazení ostatních přepravních cest.

⁵ Rozhodnutí C(2016) 6950 final o přezkumu podmínek pro výjimku pro plynovod OPAL z pravidel stanovených směrnicí 2003/55/ES pro přístup třetích osob a pro regulaci sazeb (dále jen „rozhodnutí z roku 2016“).

⁶ Podporované Lotyšskem a Litvou.

⁷ Podporované Německem.

⁸ Článek 194 odst. 1 SFEU.

Komise naproti tomu neprovedla posouzení dopadů změny režimu provozování plynovodu OPAL na bezpečnost dodávek do Polska. Kromě toho se rozhodnutí z roku 2016 nezabývalo širšími aspekty zásady energetické solidarity. Není například zřejmé, že by Komise zkoumala, jaké důsledky by přesměrování části objemů zemního plynu dosud přepravovaných plynovody Jamal a Bratrství na tranzitní cestu Nord Stream 1/OPAL mohlo ve střednědobém horizontu mít zejména pro energetickou politiku Polska, ani že by tyto účinky poměřila se zvýšením bezpečnosti dodávek na unijní úrovni, na něž poukazovala.

Za těchto okolností Tribunál konstatoval, že rozhodnutí z roku 2016 bylo přijato v rozporu se zásadou energetické solidarity.

Tribunál proto toto rozhodnutí Komise zrušil.

UPOZORNĚNÍ: Proti rozhodnutí Tribunálu lze ve lhůtě dvou měsíců a deseti dnů od jeho oznámení podat k Soudnímu dvoru kasační opravný prostředek omezující se jen na právní otázky.

UPOZORNĚNÍ: Cílem žaloby na neplatnost je zrušení aktů unijních orgánů, které jsou v rozporu s unijním právem. Za určitých podmínek mohou členské státy, evropské orgány i jednotlivci podat žalobu na neplatnost k Soudnímu dvoru nebo Tribunálu. Je-li žaloba opodstatněná, akt bude zrušen. Příslušný orgán je povinen odstranit případnou právní mezeru vzniklou v důsledku zrušení aktu.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který Tribunál nezavazuje.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehóczki 📞 (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na [Europe by Satellite](#) 📡 (+32) 2 2964106.